

РЕФЕРАТИ

УДК 378.147.88

Е. Н. Гудим*Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна***ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙ ШЛЯХОМ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ДЮЧОЇ СТРУКТУРИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ**

Глобалізація зумовлює дедалі більшу необхідність інтенсифікації генерації інновацій. Найважливіша платформа формування нових ідей – вища школа, де студенти можуть реалізовувати свої ідеї та трансформувати їх із ідей теоретичних у прибуткові бізнес-проекти. Європейський досвід такої трансформації корисний для української системи освіти. Оскільки вивченню засобів адаптації іноземного досвіду підтримки інновацій у вищій школі України достатньої уваги не приділено, виникла потреба відповідного дослідження.

Мета дослідження – аналіз досвіду підтримки та реалізації інновацій студентської молоді в Європі у Лундському університеті та Гданському політехнічному університеті для виявлення інструментів його адаптації у вищій школі України. Методи дослідження – абстрактно-логічний, аналітичний.

У роботі проаналізовано досвід роботи одного із найдавніших університетів у світі – Лундського та виявлено, що на його базі реалізують освіту та дослідження в напрямках інженерії, права, соціології, економіки та менеджменту, медицини, теології, мистецтва, музики та драми. Інноваційний центр «Demola», створений на основі університету, забезпечує співпрацю та відкриття інновацій шляхом міждисциплінарної взаємодії студентських груп, що працюють з реальними покупцями. На базі центру здійснюється комунікація між представниками реального бізнесу, вищою школою та реальними покупцями.

З'ясовано, що в Гданському політехнічному університеті підтримку інновацій реалізують у межах інноваційної програми «Горизонт 2020» – фінансового інструменту, спрямованого на розвиток інновацій з метою забезпечення конкурентоспроможності економіки ЄС в умовах глобалізації.

Виявлено, що розвиток європейської системи освіти шляхом впровадження інновацій триває уже 25 років. Цей досвід, як свідчить практика, досить успішний. Інкубатори, створені на основі університетів, дозволяють втілювати нові економіки. Фінансуючи сьогодні інноваційні процеси на базі вищої школи, європейський уряд формує платформу для розвитку прибуткового бізнесу як гарантованого платника податків у майбутньому. Зроблено висновок, що застосування даної практики в українській вищій школі дозволить активізувати процеси генерації інновацій, що, в свою чергу, спонукатиме підвищення рівня конкурентоспроможності національної вищої освіти.

Наукова новизна роботи полягає у виявленні засобу підтримки інновацій молоді шляхом створення на базі вищої школи (університету) інноваційних інкубаторів, студентських наукових лабораторій, які дозволяють реалізувати нові ідеї молоді, створювати нові робочі місця, підвищувати рівень конкуренції національних економік.

Практичне значення роботи полягає у тому, що використання європейського досвіду упровадження інновацій шляхом розвитку наукових лабораторій дозволить генерувати ідеї та підвищити рівень конкурентоспроможності національної освіти.

Подальшого дослідження потребує вивчення досвіду інших провідних вищих навчальних закладів світу у підтримці інновацій.

Рис. 4. Табл. 1. Бібл. 11.

УДК 339.727.6

В. В. Апалькова

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В ЄВРОСОЮЗІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ

Глобальна інформатизація, прояви якої характерні для останніх десятиліть, стала підґрунтям у формуванні нової моделі економіки – цифрової, яка увійшла до стратегії розвитку найбільш розвинених країн світу. В Україні поки немає послідовної тактики розбудови національного цифрового економічного бізнес-простору.

Саме тому мета статті полягала у теоретичному обґрунтуванні сутності цифрової економіки та її концептуального відтворення в економічній політиці ЄС, а також аналізі стану та специфічних рис української економічної системи з погляду інтеграції до міжнародного цифрового середовища. Методи дослідження – системний аналіз.

На основі низки джерел виявлено, що концептуальну основу для розвитку цифрової економіки в Європі складають 5 вимірів програми цифрового підприємництва: а) цифрове знання та ринок ІКТ, б) цифрове бізнес-середовище, в) доступ до фінансів для бізнесу, г) цифрові навички трудової сили та електронне лідерство, в) створення підтримуючої підприємницької культури. У ході дослідження визначено осередки росту цифрових технологій та комунікацій в Україні, які можуть стати фундаментом для подальших позитивних перетворень, водночас ідентифіковано і головні перешкоди, а також відсталі галузі, внаслідок діяльності яких світові рейтинги України падають.

Зроблено висновок про необхідність побудови дієвої національної стратегії розвитку цифрової економіки з урахуванням позитивних і негативних аспектів досвіду країн ЄС.

Наукова новизна роботи – виявлення ознак розвитку інформаційно-телекомунікаційних технологій в Україні, які полягають у нерівномірності «інформатизації» залежно від галузей та секторів економіки, відсутності цифрової стратегії держави, непослідовності регуляторної політики та недовірі населення новітнім фінансовим інструментам.

Висновками, зробленими за результатами дослідження, можна застосовувати для диференціації користувачів цифрової інформації та вироблення стратегії їх залучення до певних сегментів.

У подальшому доцільно вивчити європейський досвід з питань включення завдань щодо розвитку цифрової економіки у глобальний план реформування держави.

Рис. 7. Бібл. 13.

УДК 332.122

Т. А. Бельчик, Д. С. Чуйкова*Федеральна державна бюджетна освітня установа вищої професійної освіти
«Кемеровський державний університет», Російська Федерація***ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ ЯК ІНСТРУМЕНТ
УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ
(НА ПРИКЛАДІ КЕМЕРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)**

Актуальність дослідження полягає в необхідності в ході оцінювання інноваційного розвитку регіону комплексно розглянути умови, можливості, показники цього розвитку. Системному дослідженню інноваційного розвитку регіону для удосконалення його інноваційної системи заважає відсутність методики оцінки інноваційного розвитку регіону. У вітчизняній літературі інноваційний розвиток переважно проаналізовано на рівні підприємств.

Мета дослідження полягала у виявленні проблем інноваційного розвитку регіону (на прикладі Кемеровської області РФ) шляхом уточнення структури регіональної інноваційної системи та вдосконалення методики його оцінки. Застосовано прийоми наукового пізнання: аналіз, узагальнення, аналогія, класифікація, порівняння.

Розглянуто поняття інноваційного розвитку регіону й уточнено поняття регіональної інноваційної системи, визначено три складники регіональної інноваційної системи: інноваційний потенціал, інноваційний клімат, інноваційна сприйнятливість. Наведено методику оцінки інноваційного розвитку регіону, результати її апробації на прикладі Кемеровської області. На основі отриманих результатів виділено проблеми інноваційного розвитку регіону (неузгодженість дій влади, бізнесу і науки, обмежені попит і пропозиція інновацій, відсутність кваліфікованих кадрів) і сформульовано рекомендації для підвищення ефективності інноваційного розвитку Кемеровської області: необхідність розробки і реалізації форсайт-проекту «Інноваційний розвиток Кемеровської області» із виробленням дорожньої карти, розвиток маркетингу територій і маркетингу інновацій.

Доведено, що розроблену методику оцінки інноваційного розвитку можна застосовувати не лише для кількісного аналізу інноваційної діяльності в регіоні, але і виявлення існуючих проблем у цій діяльності, вирішення яких сприятиме підвищенню ефективності інноваційного розвитку регіону.

Практична значущість роботи полягає в тому, що застосування сформульованих рекомендацій як комплексу дій допоможе Кемеровській області встати на шлях інноваційного розвитку і зайняти стійкі позиції на ринку інновацій.

Наукова новизна дослідження полягає в уточненні поняття регіональної інноваційної системи, розробці методики оцінки інноваційного розвитку регіону, що сприяє не тільки кількісному аналізу інноваційної діяльності, а й якісному аналізу існуючих проблем регіонального розвитку регіону.

Перспективи даного дослідження полягають у застосуванні розробленої методики в інших регіонах РФ для проведення порівняльного аналізу їх інноваційного розвитку, виявлення загальних і приватних закономірностей і тенденцій.

Рис. 1. Табл. 3. Бібл. 9.

УДК 330.341.1

Р. С. Білик

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна***ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА
В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ**

Трансформація економіки України зумовлює необхідність всебічного аналізу її впливу на сфери економічної діяльності, оскільки глибина трансформаційних процесів має суттєві відмінності. У зв'язку з цим особливо важливе інноваційне середовище, від розвитку якого значною мірою залежить конкурентоспроможність національної економіки, темпи та якість економічного розвитку. Аналіз особливостей трансформаційних змін середовища, насамперед у інноваційній сфері України, особливо актуальний в умовах глобальної конкуренції.

Мета статті полягає у дослідженні розвитку глобального інноваційного середовища, розробці та науковому обґрунтуванні напрямів забезпечення національних інноваційних конкурентних переваг, визначенні можливостей використання інтеграційних процесів для активізації міжнародного інноваційно-інвестиційного співробітництва. Для досягнення поставленої мети застосовано такі методи: абстрактно-логічний, структурно-логічний, порівняльний та статистичний.

Досліджено особливості інноваційного розвитку в Україні в умовах посилення глобальної конкуренції. Вивчено трансформаційні зміни у розвитку інвестиційно-інноваційного середовища в Україні, що дало можливість визначити реальний стан її інноваційної привабливості. Інноваційний розвиток розглянуто як самовідтворювальну основу для формування нових моделей економічної динаміки, модернізації національного господарства, технологічної конвергенції України у світовий економічний простір, збереження інтелектуального потенціалу.

Дослідження трансформації інноваційного розвитку та відповідності ринкових перетворень ефективності суспільного виробництва показало, що на інноваційну привабливість України значно впливає не лише загальний стан національної економіки, а й умови ведення бізнесу.

Практичне значення дослідження полягає у тому, що виконання сформульованих стратегічних завдань у інноваційній сфері дозволить національній економіці вирішити питання забезпечення істотного росту валового продукту, підвищити інвестиційну привабливість, створити умови для розвитку сучасних і залучення нових великих компаній, створювати нові сектори економіки в сфері малого та середнього інноваційного бізнесу, сформувати кластери інноваційних підприємств, забезпечити інтеграцію науки, влади та бізнесу.

Подальшого детального вивчення потребують питання трансформації інноваційного розвитку в контексті подолання кризи конкурентоспроможності національної економіки, відповідності ринкових перетворень ефективності суспільного виробництва.

Бібл. 17.

УДК 330.341.1

Ю. М. Голей*Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна***СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ**

Для реалізації інтеграції до ЄС зростання інноваційної діяльності – важлива запорука економічного розвитку країни. Проте відсутність дієвих стимулів інноваційної діяльності та державної підтримки високотехнологічних підприємств свідчить про те, що належних умов та середовища для інноваційного підприємництва в Україні так і не створено.

Мета дослідження – висвітлення невирішених проблем інноваційного розвитку, визначення чинників, які гальмують активізацію інноваційної діяльності промислових підприємств, зокрема в галузі машинобудування, та формування шляхів їх подолання. Для досягнення мети застосовано загальнонаукові та порівняльно-аналітичні методи.

З'ясовано, що фінансування інноваційних програм потребує значних коштів. На жаль, держава виділяє лише 1-2% від загального обсягу необхідних коштів, внаслідок чого основним джерелом фінансування інноваційної діяльності залишаються власні кошти підприємств, частка яких у 2013 р. значно зросла та становила 72,9 % від загального обсягу витрат. Виявлено, що стимулюванню інноваційного розвитку буде сприяти запозичення позитивного досвіду в промислово-розвинених країнах. Наголошено, що серед ключових інструментів заохочення прикладних наукових досліджень і розробок, пов'язаних із впровадженням передової технології, у розвинених країнах провідне місце займає наявність пільгового оподаткування.

За результатами дослідження теоретичних положень та проведеного статистичного аналізу інноваційної діяльності підприємств визначено умови, необхідні для впровадження інноваційних продуктів на промислових підприємствах України:

- посилення участі державних і регіональних органів у координації та контролі робіт промислових підприємств з підвищенням обсягів фінансування інноваційних програм;
- збільшення промисловими підприємствами в структурі впровадження інноваційних видів продукції частки нових видів машин, устаткування, приладів, апаратів;
- активізація впровадження нових форм маркетингової стратегії відносно виходу на зовнішні ринки власних видів інноваційної продукції.

Наукова новизна одержаних результатів ґрунтується на пропозиції щодо нового підходу використання наявних резервів активізації інноваційної діяльності промислових підприємств, зокрема ДП «ВО “Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова”»; в удосконаленні чинного законодавства шляхом врахування позитивного зарубіжного досвіду податкового стимулювання інноваційної діяльності.

У подальших дослідженнях проблеми інноваційного розвитку промислових підприємств України вивчення потребує розробка заходів із удосконалення керування на державному та регіональному рівні з подолання перешкод активізації інноваційної діяльності.

Бібл. 9.

УДК [005.52:004] 336.748

Джусов О.А.

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНДИКАТОРА «КОВЗНА СЕРЕДНЯ» ЗАДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ

В останні роки вітчизняні інституційні інвестори виявляють зростаючий інтерес до науки технічного аналізу фінансових активів. Кваліфіковане застосування методів технічного аналізу значно спрощує процес прийняття рішень в умовах формування та керування інвестиційним портфелем. Одним із найпопулярніших інструментів технічного аналізу є так звані «ковзні середні».

Мета статті – дослідження методами технічного аналізу застосування індикатора «ковзна середня» на світових фондових ринках у сучасних умовах з метою підвищення ефективності інвестування в акції міжнародних корпорацій.

Розглянуто основні види ковзних середніх, основний принцип їх розрахунку та принцип використання у системах інвестування. Вивчено особливості інвестування за системою з двома (Р. Дончіана) і трьома (Р. Аллена) ковзними середніми. Доведено перевагу інвестування за системою Р. Аллена, заснованого на застосуванні трьох (4-, 9- і 18- періодних) ковзних середніх, над системою Р. Дончіана та її найвищу ефективність.

Система інвестування Р. Алена може бути рекомендована для практичного послугування інвестиційним менеджерам у керуванні інвестиційним портфелем.

Подальші дослідження з даної проблеми доцільно проводити в напрямі вивчення використання різних періодів розрахунку ковзних середніх, по-перше, залежно від застосовуваної тактики інвестування і, по-друге, для різних груп акцій.

Рис. 2. Бібл. 7.

УДК 331.556

Г. В. Дугінець*, І. Є. Реліна**

**Київський національний торговельно-економічний університет, Україна,*

***Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна*

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ТА КАДРОВИЙ ВИМІР МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Сучасна трансформація економічної системи країни призвела до структурних зрушень і у соціальному середовищі. Поширилися внутрішньодержавні та міждержавні переміщення населення та трудових ресурсів. Зростання масштабів міжнародних міграційних процесів, їх неоднозначний вплив на розвиток країн, якісні трансформації вказаного процесу визначають важливість дослідження демографічного та кадрового виміру міжнародних міграційних процесів в Україні, яка належить до числа основних донорів населення.

Мета роботи полягає у визначенні демографічного та кадрового виміру міжнародних міграційних процесів в Україні. Для досягнення мети застосовано діалектичний метод наукового пізнання, а також загальнонаукові та спеціальні методи дослідження.

Досліджено сучасний стан міграційних процесів у світовій економіці. Визначено, що у складі світової міграційної системи Україна фігурує як країна походження, транзиту та прибуття мігрантів. Проаналізовано регіональну структуру міграційних потоків у державі. Доведено, що в останні роки країна продовжує втрачати населення в результаті еміграції, і ці втрати не компенсуються імміграцією з-за кордону. Це призводить до стрімкого скорочення населення України. До того ж розглянуто проблему еміграції висококваліфікованої робочої сили з країни та визначено основні канали імміграції в країну. Один з таких каналів – освітня міграція, оскільки Україна увійшла в десятку лідерів на міжнародному ринку освітніх послуг. Обґрунтовано, що цільовим орієнтиром державної міграційної політики України має стати збереження інтелектуального потенціалу країни, для чого необхідно забезпечити виконання таких завдань: забезпечення фінансовими та матеріальними ресурсами розвитку науки та вищої освіти; повне фінансування оплати праці викладачів вищої школи, наукових працівників; розробка програми щодо збереження інтелектуального потенціалу країни; розвиток механізму стимулювання дослідної діяльності та підготовки кваліфікованих фахівців.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у розвитку та уточненні теоретико-практичних основ дослідження питань демографічного й кадрового виміру міжнародних міграційних процесів в Україні.

Практичне значення результатів дослідження полягає в визначенні цільового орієнтира державної міграційної політики України, яким має стати збереження інтелектуального потенціалу країни.

Участь України в міжнародній міграції кваліфікованих кадрів має передбачати еволюційний процес зближення з науково-технологічним середовищем, і цей процес потребує скорегованої дії усіх гілок влади та бізнесу, що зумовлює необхідність подальших досліджень у даному напрямку.

Табл. 2. Бібл. 16.

УДК 339.9

О. І. Качан

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

КЕРУВАННЯ КОНЦЕНТРАЦІЄЮ ТА КОНСОЛІДАЦІЄЮ КАПІТАЛУ В МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ БІЗНЕСІ

Для останнього десятиліття ХХ ст. і початку ХХІ ст. характерна безпрецедентна активізація процесів злиття і поглинання компаній як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються. Зазнали змін компанії, які працюють в інформаційному бізнесі. Постає питання доцільності процесів злиття та поглинання, ефективності консолідації і концентрації капіталу в галузі інформаційного бізнесу.

Мета дослідження – розробка методичного підходу й формування на його основі механізму організаційної та економічної концентрації і консолідації керування в інформаційному бізнесі в сучасній глобальній економіці. Основні

методи дослідження – діалектичний метод наукового пізнання, загальнонаукові методи аналізу і синтезу, порівняльного аналізу й узагальнення даних.

Проведене дослідження обсягів злиття і поглинання в секторі інформаційних технологій, який безпосередньо впливає на становлення інформаційного бізнесу, дозволило виявити, що створення нових бізнес-моделей за рахунок злиття капіталів спричинило банкрутства. Доведено, що 70% вигідних угод не було реалізовано через недостатньо продуману систему інтеграції компаній. Зроблено висновок, що внаслідок відсутності розробленого дієвого механізму злиття та поглинання капіталу після процесів інтеграції багато компаній в інформаційному бізнесі не мали можливості ефективно функціонувати. Виявлено, що для забезпечення керування концентрацією капіталу необхідно визначити та вивчити споріднені процеси; сформувати набір умов і параметрів, що характеризують кожен процес; призначити менеджера, який керував би й проводив моніторинг лише одного простого процесу.

Наукова новизна одержаних результатів – обґрунтування необхідності застосування організаційно-економічного механізму під час консолідації та концентрації капіталу в інформаційному бізнесі на основі аналізу динаміки злиття і поглинання в секторі інформаційних технологій.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості застосування організаційно-економічного механізму в ході злиття та поглинання капіталу в інформаційному бізнесі. Застосування цього механізму дозволить удосконалити процес об'єднання та надасть можливість контролювати капітал і здійснювати необхідні зміни на постійній і регулярній основі.

Процеси керування концентрацією та консолідацією капіталу нові для економік світу, тому тенденції їх проходження визначають напрямки подальших досліджень.

Рис. 2. Бібл. 9.

УДК 331:658.115:621

О. П. Крупський

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальність роботи полягає в такому. Туризм закономірно вважають однією з найбільш швидкозростаючих галузей світової економіки ХХІ ст. В умовах перманентної економічної кризи і, а отже, жорсткої конкуренції основним завданням туристичних підприємств є завоювання (утримання) лідируючого місця у своєму сегменті ринку туристичних послуг, отримання і збільшення прибутку. Одним із способів звернути увагу споживачів на свої послуги є пропозиція ринку такої послуги, яка б відрізнялася від уже існуючих. Цьому має сприяти впровадження інновацій. Питання управління інноваційною діяльністю туристичних підприємств залишається відкритим і таким, що потребує подальшого розгляду з боку науковців.

Метою нашого дослідження стало визначення концептуальних засад управління інноваційною діяльністю туристичних підприємств та обґрунтування

заходів щодо його удосконалення. Поставлені наукові завдання було виконано за допомогою застосування комплексу загальнонаукових методів: аналізу, синтезу, узагальнення.

Досліджено наповнення дефініцій «інновація», «інноваційна діяльність», «інноваційний потенціал» стосовно специфіки туристичного бізнесу та діяльності туристичних підприємств України.

Обґрунтовано необхідність залучення менеджерів туристичних підприємств до формування інноваційного потенціалу даних підприємств. Запропоновано трактувати поняття «інноваційний потенціал туристичного підприємства» як можливість перетворення і раціоналізації досвіду і сформованих стереотипів взаємодії суб'єктів бізнес-процесу, а поняття «інноваційна діяльність туристичного підприємства» – як комплекс наукових, організаційних, технологічних, комерційних, фінансових заходів, що сприяють інноваціям. Наголошено на тому, що говорити про інноваційний потенціал підприємства можливо тільки в контексті тандема «інноваційна культура підприємства» та «професійна культура менеджера». Виділено три складники інноваційної діяльності туристичного підприємства: заходи, сконцентровані на пошук або створення нових туристичних продуктів, нових методів обслуговування споживача, політики ціноутворення тощо; діяльність, спрямована на завершення заходів, реалізованих раніше, до рівня інноваційних проектів (послуг, продуктів, технологій), орієнтованих на потреби туристичного ринку; заходи з освоєння інноваційних проектів або технологій виробництва та надання послуги.

Наукова новизна роботи – уперше запропоновано розглядати «інноваційний потенціал туристичного підприємства» як можливість перетворення і раціоналізації досвіду і сформованих стереотипів взаємодії суб'єктів бізнес-процесу, а «інноваційну діяльність туристичного підприємства» – як комплекс наукових, організаційних, технологічних, комерційних, фінансових заходів, що приводять до інновацій.

Практичне значення роботи полягає в можливості використання досліджених дефініцій «інновація», «інноваційна діяльність», «інноваційний потенціал» у практичній роботі в галузі туристичного бізнесу.

Основою подальших наукових досліджень може стати вивчення впливу інноваційних змін на організаційну культуру туристичних підприємств.

Бібл. 9.

УДК 330.341.1 (477)

Н. П. Мешко, М. К. Костюченко

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СФЕРИ ІТ ЯК ПРОВІДНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Інноваційна діяльність стає невід'ємною частиною сучасного світу, що динамічно розвивається. Кожна лідируюча країна визначила пріоритетні інноваційні сфери діяльності та зосереджує свої зусилля на їх розвитку. В Україні серед інноваційних сфер діяльності найкращу динаміку розвитку демонструє сфера

інформаційних технологій. Вона має значний потенціал і тому вивчення перспектив її розвитку актуальне.

Мета дослідження – розробка прогнозу розвитку ІТ ринку України в умовах невизначеності на основі наявних статистичних даних, тенденцій та прогнозів експертів із застосуванням методів прогнозування, таких як лінія тренда та штучні нейронні мережі; виокремлення на основі прогнозу заходів для розвитку сфери ІТ.

Проаналізовано стан ринку ІТ в Україні як однієї з провідних інноваційних галузей країни. У результаті засвідчено наявність значного потенціалу для розвитку цієї інноваційної сфери діяльності в нашій державі. Виявлено, що ринок ІТ має тенденцію до зростання. З'ясовано, що криза 2008–2009 рр. негативно вплинула на даний ринок, але вже у 2010 р. позитивна тенденція відновилася. Із 2000 р. по 2013 р. обсяг ринку ІТ зріс на 505,7 %, що підтверджує перспективність даної сфери.

Доведено, що в сучасних умовах невизначеності дуже ризиковано інвестувати у сферу ІТ, адже вона потребує великих початкових інвестицій. Зроблено висновок, що така ситуація викликала необхідність дослідження впливу політико-економічної ситуації на ринок ІТ в Україні та прогнозування його подальшого розвитку. Із застосуванням кореляційно-регресійного аналізу визначено фактори, що впливають на обсяг ринку ІТ в Україні, та виявлено характер їх впливу. З'ясовано, що найвпливовішими з цих факторів є чотири: обсяг ВВП, середня заробітна плата, прямі іноземні інвестиції та експорт послуг, і виявлено характеру цього впливу. На основі наявних прогнозів динаміки даних факторів за допомогою лінії тренда та штучної нейронної мережі зроблено прогноз позитивної тенденції обсягів ринку ІТ в Україні у 2014–2016 рр.

Наукова новизна роботи полягає: у проведенні прогнозування обсягів ринку ІТ України за допомогою лінії тренду та штучної нейронної мережі; у застосуванні кореляційно-регресійного аналізу для пошуку факторів впливу на ринок ІТ України для побудови штучної нейронної мережі. Результати роботи можна використовувати як основу для розробки стратегій інноваційного розвитку підприємств в умовах невизначеності.

Одержані результати можуть стати основою для подальших досліджень розвитку інноваційної діяльності підприємств України та виявлення можливостей розвитку ІТ сфери нашої країни як найбільш перспективної інноваційної галузі діяльності.

Рис. 1. Табл. 3. Бібл. 11.

УДК 065.012

І. Л. Сазонець

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ЗНАТЬ У НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗАХ

Інформатизація світової науки обумовила появу нових можливостей вимірювання і оцінювання праці вченого в кількісному виразі та створення наукометричних баз знань відповідно. Наявність різних підходів до оцінки знань із

застосуванням світових наукометричних баз підтверджує актуальність цього дослідження.

Мета дослідження – систематизація методологічних підходів до оцінки знань, акумульованих у наукометричних базах, та визначення перспектив розвитку оцінки знань українських авторів у світовій системі наукометричного оцінювання. Застосовано загальнонаукові та спеціальні методи досліджень: аналіз, синтез, порівняльних характеристик, теоретичного узагальнення, системний підхід.

У роботі наукометричну базу визначено як платформу, що депонує (акумулює) в електронному вигляді наукові праці вчених різних галузей знань і обробляє списки процитованої літератури, обчислює певні кількісні показники, на основі яких можливо проаналізувати впливовість/авторитетність діяльності того чи іншого видання, організації, науковця і т.д. Наголошено, що основний показник, за допомогою якого надається оцінка знань, – індекс економіки знань.

Зроблено історичний огляд і виявлено, що першою та однією з найавторитетніших наукометричних баз знань світу є Web of Science – частина платформи Web of Knowledge. Найпоширеніший кількісний показник, що розраховують у цій базі, – індекс оперативності. Інша найвідоміша база – Scopus, яку видавнича корпорація «Elsevier» позиціонує як найбільшу універсальну реферативну базу даних, що дозволяє відстежувати наукову цитованість публікацій. Згідно з оголошеною стратегією корпорації ця база даних повинна стати найбільш повним і вичерпним ресурсом для пошуку літератури. З'ясовано, що проекти стосовно використання наукометричної бази даних Scopus для оцінки наукового потенціалу України в цілому та окремих суб'єктів наукової діяльності держави на рівні вищих органів державної влади почали з'являтися у 2009 р.

Наголошено, що оскільки лише невелика частка фахових видань України інтегрована в Scopus та Web of Science, об'єктивно проаналізувати стан розвитку науки всередині країни з їх допомогою неможливо. Зроблено висновок, що, незважаючи на поповнення цих баз новими виданнями, приєднання до них – процес складний і тривалий. Із кількох тисяч журналів Web of Science обирає близько 10–12, Scopus ~ 50%. Процедура рецензування триває майже рік і в разі відхилення повторний запит на реєстрацію можна надсилати лише через 2 роки. Зроблено припущення щодо розвитку оцінки знань за допомогою найвідоміших наукометричних баз світу в Україні: мине ще чимало часу, поки більшість видань пострадянського простору буде занесено до наукових репозиторіїв-лідерів і з'явиться можливість об'єктивної оцінки з їх допомогою.

Наукова новизна статті полягає у систематизації методичних підходів до аналізу і оцінки знань у світовій системі наукометричного оцінювання та визначенні перспектив розвитку цієї сфери в Україні.

Практичне значення одержаних результатів – використання вітчизняними вченими матеріалів статті для визначення наукометричних баз та індексів, які є найбільш прийнятні для розміщення публікацій і співробітництва з провідними журналами світу за галузями знань.

На теперішній час у світовій практиці як основний інструмент кількісного виміру ефективності праці вченого застосовують 4 індекси наукового цитування. Застосування таких індексів – подальша перспектива досліджень у розвитку економіки знань.

Бібл. 11.

УДК 379.85

В. А. Сливенко, О. В. Сливенко

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

ІННОВАЦІЇ У СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ В ПРАВООХОРОННІЙ СФЕРІ У ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ

Система правоохоронних органів України, що є частиною виконавчої влади, за своєю організацією та діяльністю не повною мірою відповідає соціально-політичній, економічній і криміногенній ситуації в країні. На необхідності реформування правоохоронної системи відповідно до суспільних потреб і можливостей держави було наголошено ще в перші роки незалежності України й досить широко задекларовано. Оскільки розроблені концепції реформування так і не реалізували, тема статті актуальна і нині.

Мета дослідження – проаналізувати ефективність процесів, пов'язаних із інноваційним стратегічним управлінням під час реформування правоохоронної системи держави; дослідити основні аспекти і фактори переформатування, а також динаміку подальших змін правоохоронних структур. Для досягнення мети застосовано комплекс методів: порівняльний, структурного аналізу, синтезу, індукції та дедукції.

Розглянуто процес створення структури місцевої поліції, яку організовуватимуть та фінансуватимуть громади. Оцінено нововведення кадрової політики відомства: незалежність та прозорість конкурсного механізму зайняття вакантних посад (включаючи керівні) у поліції. Розглянуто правовий порядок розгортання діяльності Консультативної місії ЄС, яка допоможе втілити європейський досвід у сфері стратегічного управління правоохоронною системою.

Наукова новизна статті полягає в дослідженні особливостей інноваційного стратегічного управління правоохоронною діяльністю в період кардинального реформування суспільства. Заплановані реформи розроблено із урахуванням міжнародних, у тому числі європейських, стандартів поліцейської діяльності.

Практичне значення одержаних результатів полягає в комплексному вивченні механізму поступового переформатування «усесильного» карального державного органу (міліції) в нову поліцейську структуру, що надаватиме суспільству послуги з охорони громадського порядку.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на пошук інноваційних шляхів вирішення проблем реформування правоохоронної сфери України.

Бібл. 12.

УДК: 339.1

Є. А. Фалько

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Глобальна економіка розширює просторові та часові параметри діяльності туристичного бізнесу як реального сектора економіки за рахунок інформаційних туристичних продуктів, тому тема дослідження є актуальна.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування сутності інформатизації туристичного бізнесу під впливом сукупних процесів, що характеризують глобалізаційний розвиток світової економіки.

Методи дослідження – абстрактно-логічний та метод теоретичного узагальнення.

Доведено, що глобальна інформатизація, притаманна в останні десятиліття усім сферам життя, вплинула на розширення сегментів ринку туристичних послуг і посилення впливу туристичного бізнесу на макроекономічні показники національних економік. З'ясовано, що науковці визнали інформатизацію складником процесу глобалізації, а проблему розвитку і наслідків упровадження інформаційних технологій взаємопов'язали з техноглобалізмом і теоріями інноваційного розвитку світової економіки. Тому метою нашого дослідження стало теоретичне обґрунтування сутності інформатизації туристичного бізнесу під впливом сукупних процесів, що характеризують глобалізаційний розвиток світової економіки, із застосуванням аналізу наукових джерел із питань розвитку туристичного бізнесу в умовах глобалізації. У ході дослідження було виявлено вплив інтернаціоналізації, транснаціоналізації, економічної інтеграції та глобалізації ринків на розвиток міжнародного туристичного бізнесу. Доведено, що інформатизація туристичного бізнесу набула глобальних ознак. У роботі теоретично обґрунтовано сутність процесу глобальної інформатизації туристичного бізнесу, завдання, об'єкт та напрями розвитку. Зроблено висновок про тенденцію до монополізації глобального інформаційного середовища туристичного бізнесу.

Новизною роботи є те, що під час визначення поняття «глобальна інформатизація туристичного бізнесу», враховано, по-перше, ознаки глобалізації економіки туристичного бізнесу і, по-друге, процеси конвергенції та лібералізації національних туристичних ринків.

Результати проведених досліджень – важливий засіб обґрунтування розвитку туризму та його інформатизації.

Сьогодні можна спостерігати процес монополізації інформаційного простору шляхом створення глобальних розподільчих систем, які концентрують грошові потоки й формують фінансову політику здійснення трансакцій у сфері туристичного бізнесу. Крім того, розвиток міжнародного туристичного бізнесу сьогодні залежить не лише від застосування інформаційних технологій, оскільки має ознаки дифузії та інтеграції різних видів послуг і виробництв, які безпосередньо чи опосередковано формують глобальні ресурси туристичних послуг. Виявлені тенденції в інформатизації туристичного бізнесу вивчено недостатньо й вони потребують подальшого дослідження.

Бібл. 19.

УДК 330.16.167

С. А. Циганов^{*}, В. О. Сизоненко^{}**

^{}Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна*

^{**}Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

ІННОВАЦІЙНА МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

Необхідність нашого дослідження можна пояснити тим, що вирішення проблем у розвитку системи господарювання, які виникли в кризових умовах перманентної політичної та економічної нестабільності, інституціональної невизначеності, потребує розробки система заходів, спрямованих на задіяння рушійних сил економічної трансформації. Основою для таких суспільних перетворень є впровадження в практику соціально-економічних перетворень ефективних моделей співвідношення економічних інтересів та інноваційної модернізації економіки як основи їх досягнення.

Мета дослідження – виявлення ролі інноваційної модернізації економіки у формуванні та реалізації національних економічних інтересів. Методи наукового дослідження – абстрактно-логічний, статистичний, індукції та дедукції.

На основі оцінки активізації рушійних сил економічної трансформації визначено необхідність упровадження в практику перетворень ефективних моделей формування економічних інтересів. Обґрунтовано необхідність формування і розвитку інноваційної модернізації економіки як основи досягнення рівня конкурентоспроможності національної системи господарювання, адекватного цілям і потребам трансформаційного періоду в умовах посилення глобальної конкуренції. Запропоновано шляхи узгодження економічних інтересів представників бізнес-структур із національними економічними інтересами України.

Розкрито роль держави у формуванні інституційного середовища, визначенні найбільш ефективних економічних форм і методів управління інноваційною модернізацією національної економіки. Запропоновано заходи консолідації зусиль усіх учасників інноваційної модернізації економіки, які передбачають синтез положень неокласичної та неокейнсіанської доктрини з діями держави, адаптованими до сучасних реалій України, механізмами ринкової саморегуляції.

У подальших дослідження запропоновано здійснити розробку інституційного середовища конкуренції економічних інтересів суб'єктів господарювання, умотивування їх до діяльності у сфері новітніх технологій.

Табл. 1. Бібл. 16.